

L'Harmonia

L'Hospitalet de Llobregat

Ubicació

Comarca: Barcelonès
Lloc/Adreça: Plaça de Josep Bordonau, 6
Emplaçament: Barri Centre
Alçada: 9

Coordenades:

Latitud: 41.36042
Longitud: 2.09772
UTM Est (X): 424531
UTM Nord (Y): 4579161

Classificació

Número de fitxa: 08101-101
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Edifici
Estil / època: Modern Contemporani Popular
Segle: XVI-XX
Any: 1595
Estat de conservació: Bo
Protecció: Legal
Tipus de protecció: BCIN
Europea – Atributs inspire: National Monument Record – Monument
Observacions protecció: BCIN 130 MH/ R-I-51-4193
Data aprovació: dl., 10/11/1975 - 12:00
Número inventari: Si (IPA 139)
Generalitat i altres inventaris:
Accés: Fàcil
Ús actual: Científic
Titularitat: Pública

Titular: Ajuntament de L'Hospitalet de Llobregat (Pl. de l'Ajuntament 10-22)

Fitxes associades:

Carrer Xipreret

Autoria de la fitxa Jordi Montlló Bolart

Data de registre de la fitxa: dv., 08/09/2017 - 02:00

Descripció

Edifici de planta baixa, pis i golfes, amb coberta a quatre aigües, el que recorda l'estructura de les masies de la família III, tipus 10 però amb l'accés canviat de cantó. Les façanes presenten les arestes de carreus de pedra treballada, amb fàbrica de carreus. La façana principal marca la jerarquia de les tres plantes a l'interior, pròpia dels castells-palaus i de les cases senyoriales del Renaixement, a l'estil del Palau de Peralada. El portal, adovellat, centra la planta baixa (per bé que tot el sector de la dreta sembla afegit a l'obra inicial). El pis o planta noble amb llindes de pedra, algunes esculpides. Les golfes, amb una galeria d'arcs de mig punt seguits, fets de maó. A l'angle esquerra de la façana, una torrella de planta circular, dóna a l'Harmonia caire de casa forta. L'aparell de construcció és fet de carreus més aviat petits amb els angles de carreus més grans i més treballats. Jaume Codina ens diu que la Torre Blanca era una edificació d'importància, isolada i sola, situada entre l'església de Provençana i Cornellà. També ens diu que l'origen del patriciat urbà -sorgit del rural-, que ha dirigit el municipi del segle XVI al XVIII, "cal cercar-lo en la finca dita de la Torre Blanca -Segle XI-, que el segle XII va produir l'aparició del primitiu hospital o alberg de pobres al peu del camí ral, gràcies a l'orde dels hospitalers, de Sant Joan de Jerusalem, amos de la Torre Blanca". Fou tal el pes específic d'aquesta finca en el nostre entorn geogràfic que del petit hospital que donaria origen al nostre topònim, se'n digué en principi només "Hospital de la Torre Blanca".

Observacions:

Forma part de les instal·lacions del Museu de L'Hospitalet.

Història

L'edifici anomenat l'Harmonia, al barri del Centre de L'Hospitalet, pertanyia a l'heretat de la Torre Blanca, esmentada des del segle XI. Ermengola, propietària de terrenys a Provençana, el dia 4 de gener de 1057 va llegar-ne alguns a la canònica de la Santa Creu, entre els quals hi havia els anomenats de la "Torre Blanca". Divuit anys més tard, el 5 de juny de 1073, en les disposicions testamentàries de Ramon Bernat hi trobem esmentat el "camp de la Torre Blanca" situat dins el terme parroquial de Santa Eulàlia de Provençana. Al costat d'aquesta, a finals del segle XII, apareix un petit hospital, l'hospital de la Torre Blanca dins la parròquia de Provençana. Al seu voltant es formà un petit nucli que el segle XV s'anomenava la Poble de L'Hospitalet i que, amb el temps, esdevindria L'Hospitalet. L'Harmonia, anomenat així perquè des de l'any 1866 fins als anys trenta del segle passat, aixoplugà una societat d'aquest nom, pertanyia des del segle XIV als Oliver, una de les famílies tradicionals de L'Hospitalet, al costat dels Cerdanya, Llunell, Modolell, Esquerrer i Duran. L'any 1717, un membre de la família Oliver era batlle. L'edifici actual sembla que fou construït a finals del segle XVI (1595). Aquesta finca, a mitjans del segle passat, en l'escriptura de propietat, era ressenyada així: "Una casa llamada 'Torre Blanca' con jardín, era, pajar y huerto con aljibe y gallinero, cuya superficie total es de cerca una mojada y media de terreno, del cual el huerto ocupa 5/8, la era de 1/2 mojada y lo demás en casa y jardín". L'esmentada propietària, el 13 de juliol de 1868, va llogar la Torre Blanca a un grup d'hospitalencs per a instal·lar-hi "un casino de baile y teatro". Fou la seu de la Societat Recreativa Casino de L'Harmonia (1868 - 1926). A finals de 1934 es converteix en la seu de

l'Ateneu de Cultura Popular, i s'instal·la una biblioteca, un laboratori fotogràfic, un petit museu de ciències naturals, pistes de tennis, basquet, transformen una bassa en una piscina del barri, organitzen classes nocturnes i moltes més activitats. Un mes després de la presa de l'exèrcit colpista del general Franco, la Falange i el Frente de Juventudes van ocupar violentament l'edifici fent fora als socis que hi havia dins i cremant en una foguera tot allò que els intimidava; llibres i art. Van haver de passar 40 llargs anys per recuperar allò que se'ls havia pres manu militari, i gràcies al alcalde Joan Perelló Masllorens, l'Ateneu va tornar a L'Harmonia. El 2008, en motiu d'una reforma integral de l'edifici, es realitzà el seguiment arqueològic del rebaixament dels terrenys del pati. Només es va recuperar un petit conjunt de materials moderns i contemporanis, situats als nivells de rebliment. De fet, a excepció de les zones on els rebliments són més potents, el terreny natural se situa 50 cm per sota del sòl actual. El seguiment realitzat el setembre del 2008 durant les tasques de rebaix per tal de situar els serveis de la zona de la plaça situada davant de l'edifici L'Harmonia no van permetre recuperar cap element o estructura arqueològica. El 2010 es va fer un altre seguiment arqueològic per la instal·lació de l'ascensor.

Bibliografia

AJUNTAMENT DE L'HOSPITALET de LLOBREGAT (1981). L'Hospitalet i el seu patrimoni arquitectònic. L'Hospitalet de Llobregat: Ajuntament de L'Hospitalet de Llobregat. AJUNTAMENT DE L'HOSPITALET de LLOBREGAT (1987). L'Hospitalet d'avui a demà. Una proposta per a ordenar i millorar la ciutat. L'Hospitalet de Llobregat: Ajuntament de L'Hospitalet de Llobregat, Àrea d'Urbanisme. AJUNTAMENT DE L'HOSPITALET de LLOBREGAT (2001). Pla Especial de Protecció del Patrimoni Arquitectònic. Text Refós. BASSEGODA NONELL, Joan (1986). Plan de revitalización del centro histórico de l'Hospitalet; dins XXXI Assemblée Intercomarcal d'Estudiosos, L'Hospitalet de Llobregat (1986), pp. 159 a 181. CASAS I FUSTER, Joan (1986). L'Hospitalet. Un passeig per la història. L'Hospitalet de Llobregat: Patronat Municipal de Comunicació, Ajuntament de L'Hospitalet de Llobregat. DEPARTAMENT DE CULTURA DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA (ss/dd). Inventari del patrimoni cultural immoble / arquitectònic de l'Hospitalet de Llobregat. Barcelona <http://invarquit.cultura.gencat.cat/cerca/> [consulta realitzada el 14 de setembre de 2017]. DEPARTAMENT DE CULTURA DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA (ss/dd). Inventari del patrimoni arqueològic de l'Hospitalet de Llobregat. Barcelona. ESTEVES CASTRO, A. (dir)(1996). L'Hospitalet de Llobregat. Guia del patrimoni històric-artístic. Cervelló: Centre d'Estudis i Divulgació del Patrimoni. HUERTAS, J. (2008). L'Harmonia (Plaça Josep Bordonau i Balaguer). L'Hospitalet de Llobregat (Barcelonès). Març-Abril de 2008. Memòria de la intervenció arqueològica preventiva (Control moviment de terra). Any: 2008. Núm. Memòria: 9692. Arxiu Àrea Coneixement i Recerca del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. MARCE I SANABRA, Francesc (1982 B). Del Casal a l'Ateneu de Cultura; dins: Xipreret. Ateneu de Cultura Popular de L'Hospitalet de Llobregat, juny 1982. MARTORELL, Josep; BOHIGAS, Oriol; MACKAY, David (1985). Pla Especial de reforma interior i projecte bàsic del centre vell de l'Hospitalet de Llobregat. L'Hospitalet de Llobregat.

